

ARTTURI JA AINA HELENIUKSEN RAHASTO

Kulttuurirahaston ensimmäisiä suurlahjoittajia

Rahasto perustuu kauppaneuvos Artturi Heleniuksen (30.1.1878–17.5.1959) ja hänen vaimonsa Aina Heleniuksen (o.s. Broman, 3.10.1882–3.6.1974) suurlahjoitukseen vuodelta 1938. Se oli perusteilla olleen Suomen Kulttuurirahaston ensimmäisiä suurlahjoituksia ja suuruudeltaan miljoona markkaa. Rahasto tukee vähävaraisia taloudellisten ja teknisten alojen tutkijoita sekä vaalii karjalaista kulttuuria. Osa tuotosta jaetaan Etelä-Karjalan maakuntarahaston kautta.

Artturi Helenius syntyi Viipurissa, ja hänen vanhempansa olivat kauppias Wilhelm Helenius ja Katarina Turunen. Kesikoulun ja kauppaopiston jälkeen Helenius työskenteli jonkin aikaa Ruotsissa ja Venäjällä, ja kotimaahan palattuaan hän toimi kassanhoitajana ja isännöitsijänä Juvankosken paperitehtaalla Parikkalassa. Hän perusti 1906 paikkakunnalle kahden ruotsalaisen liikemiehen kanssa Särkisalmen sahan, jonka lunasti myöhemmin itselleen. Helenius osti sahan myös Sulkavalta.

Helenius oli menestyvä huopatehtailija. Hän oli ensin jonkin aikaa osakkaana Suomen ensimmäisessä 1896 perustetussa huopajalkinetehtaassa, kunnes osti koko osakekannan 1912. Helenius koneellisti siihen asti käsityöhön perustuneen tuotannon, perusti Parikkalaan Pohjolan Huopa Oy:n 1914 ja osti Kirvun Huopatehtaan 1927. Tehtaiden tuotteita vietiin Pohjoismaihin, Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Sodan jälkeen Kirvun tehtaan toiminta siirtyi Simpeleelle.

Helenius toimi aktiivisesti Suomen Huopatehtailijain Liitossa, viipurilaisen Teollisuuden- ja liikkeenharjoittajain Seura Pamaus ry:n, Viipurin Näyttämön ja Kaupunginteatterin johtokunnissa. Hän oli Pamauksen, Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen ja Suomen Kulttuurirahaston kunniajäsen. Kauppaneuvoksen arvon Helenius sai 1938.

Kuva: SKR

Artturi Heleniusta pidettiin huumorintajuisena ja miellyttävänä ihmisenä. Hän oli innokas kalamies ja veneili mielellään. Hän piti myös musiikista ja hankki kotiinsa viipurilaista taidetta.

Artturi Helenius ja Aina Maria Broman avioituivat 1907. Aina Helenius osallistui miehensä liiketoimiin hoitaen alkuaikoina kirjanpidon. Hän oli iloinen ja ystävällinen, ja puolisoilla oli lämmin ja luottavainen suhde. Molemmat olivat kiinnostuneita koirista ja koiranäyttelyistä. Heillä ei ollut omia lapsia, mutta he pitivät hyvää huolta sukulaislapsista ja perustivat Parikkalaan lastenkodin.

Artturi Helenius loi omaisuutensa äärimmäisellä säästäväisyydellä ja yritteliäisyydellä sekä vaimonsa tuella. Hän halusi edistää ”vähäväkisten pyrkimyksiä sivistyksen osallisuuteen”, ja Suomen Kulttuurirahasto oli hänestä luonnollinen kanava Suomen kansan hyväksi tehtävälle työlle. Myös Aino Helenius kartutti rahastoa testamentissaan. Artturi ja Aina Heleniuksen rahasto on suurimpia Kulttuurirahaston nimikkorahastoja sekä karjalaista perintöä vaalivia tukijoita.

Osuuskunta Sigillum/Seija A. Niemi

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.